



JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

SZOLNOKI JÁRÁSI HIVATAL
AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY
NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI OSZTÁLY

Iktatószám: JN-07/55/01618-5/2019.

Tárgy: Károsító helyzet-jelentés

Melléklet: -

Ügyintéző: Vincze Katalin

Telefon: 20/434-7679

Jász-Nagykun-Szolnok megye növény-egészségügyi helyzetkép

2019. 07. 15. - 2019. 07. 31. között

Időjárás: Július második dekádjának az időjárása igen változó volt. A nappali hőmérséklet 26-30 °C körül alakult, igazi kánikula volt tapasztalható. Az esti hőmérséklet 22-25 °C-ra hűlt vissza, így a hőingadozás igen nagy volt. Ugyanakkor gyakori volt a felhőképződés, és a záporok, zivatarok kialakulása. A lokálisan kialakuló esőzések változó mennyiségű csapadékot hoztak, 1-2 mm csapadéktól akár 20 mm csapadék is mérhető volt. Szerencsére viharok csak kis számban alakultak ki, valamint jégeső nem volt a megyében.

Fenológiai állapotok (07. 15. – 07. 31.):

- **Őszi árpa:** tarlóhántás
- **Őszi búza:** tarlóhántás
- **Tavaszi kalászosok (fénymag, zab):** tarlóhántás
- **Kukorica:** címerhányás vége – szemfejlődés kezdete
- **Napraforgó:** virágzás vége
- **Őszi káposztarepce:** tarlóhántás
- **Lucerna:** 10-15 cm növendék, **Maglucerna:** zöld csigás állapot
- **Szőlő:** bogyófejlődés
- **Gyümölcsösök:** gyümölcsfejlődés – gyümölcsérés - betakarítás

Károsítóhelyzet:

- **Őszi kalászosok:** Az őszi kalászosok betakarítása befejeződött a megyében. Több helyen még zajlik a renden hagyott szalma bálázása és elszállítása, de sok táblán már elvégezték a tartóhántást is. A tarlók gyomborítottsága igen változó, de túlnyomó többségükön nagy gyomborítottság látható (35-40%-os). Az uralkodó gyomnövények a kétszikű T4-es gyomok, de a dekádban hullott csapadékmennyiség hatására várható az egyszikű gyomok tömeges csírázása, és kelése is. A tarlókon megtalálhatók az ürömlevelű parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia* var. *elatio*) egyedei is, melyek egyelőre még száras, leveles fenológiában találhatók.

A tarlókon mezei pocok - *Microtus arvalis* járatok elvéve találhatók csak, az árvakeléseken gabonafutrinka - *Zabrus tenebrioides* kártétel nem tapasztalható.

- **Lucerna:** A takarmánylucernák esetében megtörtént a kaszálás, jelenleg a nyugalmi állapot és a 10-15 cm növendék fenológiában találhatók.

A maglucernák zöldcsigás fenológiában találhatók. A területeken megjelentek a magkártevők, de számuk nem éri el a védekezési küszöbértéket.

A csapadékos időjárásnak köszönhetően megnövekedett az aranka (*Cuscuta* spp.) félek csírázása és kelése. Mind a takarmány, mind a magtermő területeken javasolt a táblák folyamatos monitoringozása, az élőködő szervezet megjelenésekor azonnali védekezést kell végrehajtani.

- **Napraforgó:** A napraforgó lassan elvirágzik. Az időjárás kedvezett a virágzásnak, és a beporzásnak. A megyében található növényállományokról egyöntetűen elmondható, hogy jó kondícióban találhatók. A lokálisan kialakuló esőzések kifejezetten kedvező élettani hatásai tapasztalhatók. Ha az időjárás a továbbiakban is ilyen meleg és csapadékos marad, akkor egy elhúzódó vegetációra lehet számítani, és tavalyi évvel ellentétben nem kell kényszeréréstől tartani.

Az időjárás ugyanakkor kedvez a betegségek kialakulásának is. Az alsó leveleken fellépő száradások az alternáriás betegség - *Alternaria helianthi*, *A. helianthiinficiens* valamint a szárbetegségek (*Phoma macdonaldii*, *Phomopsis helianthi*, *Macrophomina phaseolina*) megjelenésével magyarázható. A fertőzés gyakorisága 30%-os, a fertőzés mértéke 5-10%-os. A bokoló tányérokon megálló víz elősegítheti a tányérbetegségek

kialakulásának. Jelenleg a botritiszes rothadás - *Botrytis cinerea* 1-2 %-ban figyelhető meg.

- **Kukorica:** A napraforgó kultúrákhoz hasonlóan a kukoricatáblákról is egyöntetűen elmondható, hogy a növények jó kondícióban találhatók és a fejlődésüknek kifejezetten kedvez az időjárás.

A dekád elején kukoricabogár - *Diabrotica virgifera virgifera* imágó rajzása jelentős volt, a feromonos rovarcsapda fogási eredménye 120 db/4 nap, sárga ragadós lapcsapda 15 db/4 nap. A kártétel ugyanakkor nem látványos, megközelítőleg 2%-os. A kukoricamoly - *Ostrinia nubilalis* lárvák kártétele 3-4 %-os, foltszerű, ezzel ellentétben a gyapottok bagolylepke - *Helicoverpa armigera* károsítása szinte minden táblában nyomon követhető (5%-os kártétel). A rágott csövek felületén, a csapadékos időjárásnak köszönhetően, megjelent a fuzáriózis - *Fusarium* spp. csőpenész tünete.

- **Cseresznye, Meggy:** A cseresznye, meggy fákön megtalálhatók a blumeriellás betegség - *Blumeriella jaapii* és a levéllyukacsosodás betegség (pl.: fómás betegség - *Phoma pomorum*, sztigminás betegség - *Stigmata carpophila*) tünetei. A korai lombhullás elkerülése érdekében javasolt a növényvédelmi kezelések elvégzése.

Az ültetvényekben a foltösszárnyú muslica - *Drosophila suzukii* monitoringozására kihelyezett csapdák eddig nem fogtak egyetlen egyed sem.

- **Kajszi, Őszibarack:** A kajszi szedése a vége felé közeledik, az őszibarack fajták érése a dekád közepén megkezdődött és a korai fajták megjelentek a piacon. A termésen molykártétel figyelhető meg, valamint monília gyümölcsrothadás - *Monilia fructigena* ami a termés egy kis százalékát érinti (2-3%).

- **Szilva:** A szilva érése megkezdődött, fajtától függően folyamatosan lehet szedni a termést.

Az ültetvényekben a kórokozó és kártevő kártétel kismértékű, hála a preventív védekezéseknek. Főleg kiskertekben tapasztalható a szilvadarazsak (poloskaszagú sárga szilvadarazs - *Hoplocampa flava*, poloskaszagú fekete szilvadarazs - *Hoplocampa minuta*) 5-10 %-os kártétele, ugyanakkor a levéllyukacsosodást okozó betegségek (pl.:

fórnás betegség - *Phoma pomorum*, polisztigmás levélfoltosság - *Polystigma rubrum*) is megjelentek a fákon. A termések moniliás gyümölcsrothadása - *Monilia fructigena* megközelítőleg 15%-os.

- **Almatermésűek:** Az ültetvényekben a kórokozók (varasodás - *Venturia inaequalis*, lisztharmat - *Podosphaera leucotricha*) fertőzése alacsony.

Az almamoly - *Laspeyresia pomonella*, és az almailonca - *Adoxophyes reticulana* rajzása még mindig tart, a védekezést a fajta szedéséhez mérten, az élelmezés egészségügyi várakozási idő betartása mellett javasolt elvégezni.

- **Szőlő:** Az ültetvények kórokozó (lisztharmat - *Erysiphe necator*, peronoszpóra - *Plasmopara vitis*) kártételtől szinte mentesek, a megelőző védekezéseknek köszönhetően. Házi kertekben komoly a szürkepenész - *Botrytis cinerea* fertőzési nyomás, a kártétel megközelítőleg 25-30 %. Mivel az időjárás kifejezetten kedvez a betegség kialakulásának, szinte minden bogyóson (pl.: szeder) megtalálható a kórokozó micélium telepei.

Az amerikai szőlőkabóca - *Scaphoideus titanus* egyedszáma sárga ragacslapokon 5 db/lap, az ültetvényekben az L5 lárvák megtalálhatók.

- **Platán-csipkésposzka - *Corythucha ciliata*:** A parkokban található platánfákon nagy egyedszámban található meg a kártevő egyedek. A sárguló levelek már messziről tanúskodnak a károsításról. A kártétel megközelítőleg 30-40%.

- **Vadgesztenye aknázómoly - *Cameraria ohridella*:** Az aknázómoly rajzása egész nyáron elhúzódott, a nemzedékek összemosódtak. A gesztenyefákon az idei évben is óriási a kár, a lombkoronák szinte minden esetben 50-60% károsodást szenvedtek.

Szolnok, 2019. augusztus 05.



Tisztelettel:

Dr. Bozó Andrea hivatalvezető nevében

és megbízásából kiadmányozó:

Polgár Viktória

osztályvezető